דער לץ פרעגט

פארוואס האט ראבי אייזענדראט געכטען דערצעהלט בלויז צו זיינע מיטגלידער "פארוואס ער איז א איד"? ווען די לעזער פון "ליץ" ווילען דאס אויך וויסען?

* * *

דאכט זיך אז זייט מיר האבען איהם דערקענט פרעגען מיר די זעלבע פראגע?

* * *

ווען האבען די שוחטים זיך פארליעבט אין גאליציאנער, דער־מיט וואס זיי האבען געפראוועט א יומא דפגרא?

* * *

בכלל ווען האבען די שוחטים און די קהלה־טוער זיך אויסגע־לערענט פיהרען ליבעס?

* * *

און פון וועלכער שחיטה האט מען געגעסען ביי דער זעלבער הוליאנקע?

* * *

פארוואס דארפען די תלמוד תורה טוער ברענגען צו זייער באנקעט הרב סילוועער, ווען זיי האבען א רב גרוי־בארד?

* * *

אדער פיעלייכט מאכען זיי דעם באנקעט צוליעב סילוועער?

* * *

פארוואס לייקענען די היגע קאמוניסטען אז דער "איקאר" איז קאמוניסטיש. אדער פיעלייכט ווען זיי ווייסען עס, וואלטען זיי די ארבייט ניט געטאן?

* * *

האט מען ביי דער ספעציעלער פעדעראציע פארזאמלונג געהאנ־דעלט וועגען די סטרייקער, וועלכע מאכען זייערס א דירעקטאר פאר אן ארימאן?

* * *

אויב יא, היפיעל וועט די צדקה פעדעראציע איהם צאהלען זוע־כענטליך אין צייט פון סטרייק?

לאכט אויב איר סטרייקט ניט

פון פייגעלדיגען.

פראפעסאר קונץ האט לעצטע וואך :עהאלטען אין סטענדערד טיאטער א לעק־ציע איבער די ביראבידזשאנער מאסקי־טאס. לויט זיין מיינונג קומט אויס אז יעדער מאסקיטא דארטען איז די גרויס אזוי ווי א קאמוניסטישע פיינ...

ניט אומזיסט ליידען די קאמוניס־טען פון פליגען (מאסקיטאס בלע"ז) אין נאז. דאס האבען זיי, הפנים, די ביראב־בידזשאנער מאסקיטאס דערלאנגט דעם ערשטען שלום־עליכם...

* * *

די ניו־יארקער מאנקי פעפי סקוויק, דארף זיך שוין ניט זארגען וועגען מאכען א לעבען. הפנים אז זי איז געביירען גע־וואָרען איז א מולדיגער הייבעלע. ווען מרס. דזשול האפוואוד, א רייכע אלמנה, איז געשטארבען, האט מען אין איר צואה געפונען אפגעשריבען צעהן טויזענט דאל־לאר אויפ'ן חשבון פון דער מאנקי.

לייענענדיג די דאזיגע נייעס איז לייכט זיך פארצושטעלען וויפיעל באווייב־טע מאנסבילען, וועלכע פארמאגען נאך עעליכע פופקעס אויך דערצו וואלטען זיך געוואונשען צו פארוואנדעלט ווערען אין א מאנקי...

* * *

די נייע טעאטער קאמפאניע וואס איז היינטיגע וואך אנגעקומען אין סטענ־דערד טעאטער, האט באקומען אן ענטו־זיאסטישע אויפנאמע.

אזוי איז שוין דער גורל מיט יעדען נייעם בעזים, ער קערט גוט אזוי לאנג ווי ער איז נייי.

* * *

אפשר ווייסט אימיצער ווארום האט מארים נאוויקאזו געוויינט צו זיין עהרען־אוועגט?

זענען עס געווען פרייד־טרערען, אדער ער האט געוויינט אויפ'ן גורל פון די צושווער וועלכע האבען נעבאך גע־וויינט אויפ'ן גורל פון איציקעל גנב, וועל כער האט אויך געוויינט פון פרייד וואס אים איז געלונגען צו חתונה האבען מיט זיין געליבטער ראשעל דאזענפעלד...

* * *

איצט, אז די קלאוקמאכער סטרייקען שוין ברוד־השם א קנאפע וואך, וועלען אונזערע ווייבער האבען א גוטען תירוץ דערפאר וואס זיי טראגען וואס וועניגער קליידער אויף זיך...

* * *

א געוויסע מרס. מעי וויטייט, האט אויפטרעטענדיג אין א גט־פראצעס אין קליוולאנד געזאגט, אז פון איר דערפארונג מיט פרויען, ווייסט זי, אז עס זענען פאר־ראן אזעלכע פרויען וואס וואלטען גע־מענט צוגעבונדען ווערען פון דעם כאן יעדען טאג צו א סלופ און אנגעשמיסען ווערען גוט מיט א בייטש.

די דאזיגע טעאריע איז איינענטליך ניט קיין נייע. די מענער האבען שוין לאנג געוואוסט פון דעם, נאר זיי האבען מורא געהאט צו עפענען דאס מויל און ארויסזאגען עס אין דער הויך...

* * *

די מאנטרעאלער "יעווסעקציע" האט לעצטע וואך זיך ארויסגעלאזען מיט א נייער "צדקה פושקע" צו זאמלען געלט. דערצעהלט האבען זיי דעם עולם, אז דאס זאמלען זיי געלט פאר דער ביירגערלאכער אידישער ביבליאטעק. כאטש די זאמלונג פאר דער ביבליאטעק דארף פארקומען ערשט אין א וואך ארום.

ארט עס מיד ניט וואס זיי האבען באשווינדעלט די נאאיווע מאנטרעאלער "דעקלאסירטע" אידען, נאר וואס מיר פארדריסט איז, פארוואס זיי האבען זיך באגוצט מיט דער מאיר בעל הנס פושקע...

* * *

די "באארד אף עדיוקיישאן" פון פארט ווילליאם האט אנגענומען א באשלוס, לויט וועלכען עס ווערט פארבאטען פאר לערערינס צו הייראטען...

א גאנץ הומאניטארער פארבאט. עטליכע צענדליג מענער וועלען ערגעץ אפלעבען זייערע יארען במנוחה.

„מאנים וואירטה"

באַרדער: — מיסעס. ביי מיר אין צימער האבען זיך היינטיגע נאכט גע־שלאגען מייז.

מיסעס: — וואס זעט וואלט איהר געוואלט. אז פאר אייערע צעהן דאלאר א חודש זאל איך אייך געבען א פריי־פאיס?

דער „באס"

(א לידעל לכבוד די סטרייקער.)

פון ה. מ. קירשענבוים

קום אהער באסעל מיינס,
מיט דיין גרויסען שכל
קום נעהענטער צום סטרייקער'ס טיש
און לערן זיך דארט שכל.
בים, באס, באס, א. ז. וו.

א "סקעב" האסטו אויסגעטראכט,
מיינסטו ביזט א מייסטער,
ער סקעבט בייטאג, און דו ביינאכט,
און דוקא אין דער פינסטער.
בים, באס, באס, א. ז. וו.

א וויינשטאקעל האסטו אויסגעקלעהרט,
טוט ער קונציג ריידען,
איהם דארף מען ניט אנדרעהען,
ער רעדט שוין פאר אונז ביידען.
בים, באס, באס, א. ז. וו.

א סעטעלמענט איז אויך פאראן,
שטעה זשע ניט פון ווייטען,
קום נעהנטער, מאך א שפאן,
ווער א מענש צווישען לייטען.
בים, באס, באס, א. ז. וו.

סאנעט אזא

(א מתנה צו שאשע וואלדמאן.)

פון א. שלמה פערעלעס.

1.

אויגען צוויי בלויע,
בלוי ווי אויסגעלייטערטער הימעל,
און אפשר גאר שווארצע —
שווארץ ווי די נאכט . . .
כ'זעה זיי אין גאס,
און קוש זיי אין דרימעל —
כ'זוך זיי אין בריעף
און געפין זיי אין ווערטער:
אויגען בלויע, שווארצע — — — — — —

2.

אויגען בלויע, שווארצע —
זאגט וועלט, אז ליבען היים,
ברענען און ברינען ביז גיסען שוויים . . .
און אמאל אויך דורך א צופאל
קענען די זעלבע אויגען געבען א דרעה, א פאל,
ברעמען א הויב, א דרעה, א וויינק,
קונציק גיך און פלינק . . .
צי ערנסט, צי שפאס,
צי טרוקען, צי נאס,
צי רויט, צי בלאס . . .
צי אין שטוב, צי אין גאס,
גיבען אויגען א וואנק, א ברום . . .
ווייסטו ליבער, אז שיעור —
פון ליבע געוואָרען האס . . .
און ווער זאגט עס מיר,
אז נשמה'דיגע ליבע
קען לייכט פארגיין אין האס? . . .

מיינע עלטערע טעג

פון אייב דייווים.

די טעג פארשווינדען נאך מיר
און לאזען נאקעט מיין לעבען,
איינזאם, עלענד אין וועג,
פארלאזען מיר מיינע טעג.

פארטונקעלט איז די שיין פון מיין אויג,
די שטערען זיי פינקלען ניט מער,
עס לעשט זיך דאס ליכט אין מיין וועג,
מיין לעבען, עס קומט צו א ברעג.

עס לויפען שעה'ן נאך שעה'ן
און נעמען אלץ צו מיינע טעג,
און יעדער טאג פון מיין לעבען,
לעשט אויס דאס ליכט אין מיין וועג.

מיעד פאלט צו מיין נאכט
וואלקענדיג פארציהען זיך די הימלען.
מיינע איינזאמע עלטערע טעג,
פאנגען לאנגזאם אן צו דרימלען.

דער „ליץ" זאגט

דער מענש איז א סוד, די פרוי — קודיר־סודות...

* * *

פארשטעהן צו לעבען, פארשטעהען א סך. דאס לעבען פארשטעהן — וועניגע.

* * *

איידער איהר געהט מאכען דער פרוי א ליבעס־ערקלעהרונג, זאלט איהר צו־ערשט גוט — איבערקלערען...

* * *

א חידוש. פארוואס פרויען לערנען ניט קיין תורה: ס'איז דאך דארט פאראן אזוי פיעל סודות...

וואך גראמען

פון אפטימיסט.

די פלאטען־קאנפערענץ האט זיך געעפענט אין לאנדאן — און מיט א ברכה פאר סוקסעס פון קעניג דזשארדזש דעם בלאנדען . . .

זיין ברכה האט מען, ווי עס צייגט, צוריקגעשיקט דעם "מייל־אך", ווייל די דעבאטען ערשטע שוין געוועזען זענען "פרייל־אך".

ווייל איין מדינה וויל, אז זיך־אנטוואפענען זאל די צווייטע, נאר זי ניט שענקען וועט קיין שיף — די גרויס, ווי א פאטייטא . . .

די גרויסע שיפען ענגלאנד וויל אויף קלענערע צושפאלטען; און יאפאן זוכט די סוכמארינס אויף אייביג אנצוהאלטען . . .

איטאליע האבען וויל א פלאט, ווי פראנקרייך, אויב ניט מעהרער, און פארטוגאל פאר אפריקא וויל בויען נאך צוישטערער.

די שלום־יעגער זענען נאר, דער "ברוט" מיט אנקעל־סעמ'ען, נאר קיינער האט זיך ניט פאר זיי מיט תביעות, וואס צו שעהמען.

און איבעראשען וועט אונז ניט, ווען אין דער פלאט־אסיפה וועט דער אימפעריאליזם באלד דורכשניידען שפאלטען טיעפע.

* * *

אין רוסלאנד ווערט אלץ דורכגעפירט די "קאלעקטיוויזאציע", און די "קולאקעס" נעהמען דארט אויף יענער וועלט וואקאציע . . .

די אידישע קאלאניעס אויך זיך־שניידען ניט־בכיון צו ווערען מיט די דערפער גלייך פארקניפט אין קאלעקטיווען.

דער דעקלאסירטער איד, וואס האט מיט בלוט און שוויס פון פנים און יאהרען האט בעארבייט שווער דאס פעלד — מיט זיינע בנים.

וועט ווערען אויס בעל־דעה אויף זיין נחלה און זיין פראצע, און מיט ערלים פון איין מיש פארצעהרען בארשטש מיט מצה.

אזוי דערטרינקען זיך וועט דער "ראיאן" דער אויטאנאמער מיט אלע ריכטער אידישע און קאלעקטיוו "קאסטאמער"...

* * *

די נאציאנאל־פאנד־קאנפערענץ נעהט זאמלען פאר'ן "קרן" א האלבען מיליאן דאלאר געלט — און ניט פון מיליאנערען.

* * *

יעווסעקעס זענען מחרים די עקס־הענדלער בעל־מלאכה'ס, און ארעסטירען אידענעס. וואס לערנען קינדער "ברכות".

* * *

די פאריערס גע'קאנווענשאנ'ט האבען פיער טעג אין קוויבעק, און אויך באשטימט — ארויסטרייבען פון זיך דעם "רויטען" דיבוק.

און שטיצען די "הסתדרות" אין דעם בוי פון פאלעסטינע, און שאפען אויך אן ארבייטער־פארטיי אין דער מדינה.

* * *

מיין פריינדין דארף קיין "שטיצע" ניט א חוץ ווען זי איז שכור.

ווייל געלט פארזארגט איהר שוין א העכע און זי פון איהם שניידט שטיקער.

סטרייק קללות

(אונטערגעהערט פון „ליץ")

זאלסט אזוי האבען דאלארס, ווי מיר האבען ארבייט.

* * *

אזוי פיעל זאלסטו פארדינען פון דיין געשעפט, וויפיעל די בעלי בתים וועל־לען פארדינען פון דעם סטרייק.

* * *

אזוי פיעל אמאטארען זאלען זיך גע־פינען אויף דיין טאכטער, וויפיעל עס גע־פינען זיך אויף דיין ווייב.

* * *

זאלסט אזוי קענען רוהען זומער, ווי מיר קענען סטרייקען ווינטער.

א סימן

— אין דרויסען מוז שטארק רענע־נען.

— פון וואנען נעהמסטו דאס?

— ווייל איך זעה, אז דער חזן האקט א טשייניק און קיינער נעהט ניט ארויס פון שוהל, מוז אודאי רעגענען.

דער לץ פרעגט

פארוואס האט ראבי אייזענדראט געכטען דערצעהלט בלויז צו זיינע מיטגלידער "פארוואס ער איז א איד"? ווען די לעזער פון "ליץ" ווילען דאס אויך וויסען?

* * *

דאכט זיך אז זייט מיר האבען איהם דערקענט פרעגען מיר די זעלבע פראגע?

* * *

ווען האבען די שוחטים זיך פארליעבט אין גאליציאנער, דער־מיט וואס זיי האבען געפראוועט א יומא דפגרא?

* * *

בכלל ווען האבען די שוחטים און די קהלה־טוער זיך אויסגע־לערענט פיהרען ליבעס?

* * *

און פון וועלכער שחיטה האט מען געגעסען ביי דער זעלבער הוליאנקע?

* * *

פארוואס דארפען די תלמוד תורה טוער ברענגען צו זייער באנקעט הרב סילוועער, ווען זיי האבען א רב גרוי־בארד?

* * *

אדער פיעלייכט מאכען זיי דעם באנקעט צוליעב סילוועער?

* * *

פארוואס לייקענען די היגע קאמוניסטען אז דער "איקאר" איז קאמוניסטיש. אדער פיעלייכט ווען זיי ווייסען עס, וואלטען זיי די ארבייט ניט געטאן?

* * *

האט מען ביי דער ספעציעלער פעדעראציע פארזאמלונג געהאנ־דעלט וועגען די סטרייקער, וועלכע מאכען זייערס א דירעקטאר פאר אן ארימאן?

* * *

אויב יא, היפיעל וועט די צדקה פעדעראציע איהם צאהלען זוע־כענטליך אין צייט פון סטרייק?

אזוי זינגען קאנאדער דיכטער!

אידישע דיכטער אין קאנאדע — מיר האבען זיי א היבש ביסעל, און פאר היינטיגען זונטאג האט קאלעגע גרשוני, געפרוביירט נאכזינגען נאך א טאלאנט, זענען מיר ניט קיין שלעכטע, און גיעבען דא ווייטער זיין פאראדיע.

„ווייסע טעג"

פון מאיר גרינבערג.

הלוואי וואלט איך נישט
אויפגעשטאנען אין דער פרי,
וואלט איך זיך דאך
איינגאנצען נישט צעשפילט.
וואלט נאך לייטערער געווען דער הימעל.
איך וואלט פארגאנגען
אזוי זיך אין דרימעל,
אין לייטערער וואלט נאך
געווען דאס געזאנג.
"אל בעטש יזר לייף" —
עס טוט מיר באנג.

און אז איך האב נישט קיין שוואלבען
קויף איך מיר א ברויט א האלבען —
און באהאלט עס ביז מארגען,
וועל איך אזוי
אין א מויער פארקריכען, —
שפיזיק אזוי און גלאט,
מיט די פייגעל זיך חבר'ן —
אין מיינע טעג,
אין מיינע שעה'ן, —
ביז דער שטארבען
וועט נעמען בלאען.

א תפילה

פון גראף קאלי.

אוי, גאטעניו, נו האסטו א פאלק,
א פאלק, א טשיקאווע גאר, כ'לעבען,
א קריזיס, א סטרייק, מיט צרות און פיין,
מען זעהט ניט קיין קוואדער, מען זעהט ניט קיין שיין,
דאך אידעלע האלט אין איין געבען.

ער גיט פאר'ן סטרייק, ער גיט פאר'ן קאמפיין,
ר' אידעלע גיט דאך פאר אלע,
ער גיט פאר רוסלאנד און פאר ארץ ישראל,
ער גיט ציביסלאך, און טאקע אויף אמאל,
ער גיט זאגאר אויף הכנסת כלה.

הער־זשע, גאטעניו, דאס טאקע באווייזט,
אז א איד גאר דארף האבען די מאה,
אויסער וואס ער שפייזט די וועלט מיט זיין גייסט,
גיט ער איהר אויך די מטבעה.

באפריי־זשע איהם, גאטעניו, פון זיינע צרות,
זאל פאסירען פאר אונזערע אויגען דער נס,
נעהם צו פון די בעלי בתים זייערע שכרות,
און "סעטעל" דעם סטרייק אין א מעת־לעת.

סטרייק קללות

(אונטערגעהערט פון „ליץ")

זאלסט אזוי האבען דאלארס, ווי מיר האבען ארבייט.

* * *

אזוי פיעל זאלסטו פארדינען פון דיין געשעפט, וויפיעל די בעלי בתים וועל־לען פארדינען פון דעם סטרייק.

* * *

אזוי פיעל אמאטארען זאלען זיך גע־פינען אויף דיין טאכטער, וויפיעל עס גע־פינען זיך אויף דיין ווייב.

* * *

זאלסט אזוי קענען רוהען זומער, ווי מיר קענען סטרייקען ווינטער.

א סימן

— אין דרויסען מוז שטארק רענע־נען.

— פון וואנען נעהמסטו דאס?

— ווייל איך זעה, אז דער חזן האקט א טשייניק און קיינער נעהט ניט ארויס פון שוהל, מוז אודאי רעגענען.